

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet“ közlönye.

Szerkesztői szállás:

Kazinczy-utca 808. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hova az előfizetési penzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegithetek minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben Haasenstein és Vogler (Neu-Mark 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész iven.

ELŐFIZETÉSI AR:

Félévre 3 frt.

Negyedévre 1 „ 50 kr.

Előfizetési fölhívás

„Székely Hirlap“

Politikai, társadalmi- és a maros-vásárhelyi „Jogász-Egylet“ közlönyének

V-ik évfolyam IV-ik évnegyedére.

Előfizetési díj: okt.—decz. évnegyedre 1 frt 50 kr. o. é.

Az előfizetési díj, legcélszerűbben postai utalvánnyal, a „Székely Hirlap“ kiadó hivatalának Maros-Vásárhelyre, küldendő.

Bécs, 1873. sept. 26.

Jól tudom, hogy olvasóim közül — ha ugyan lesznek — talán egynél többnek is eszébe fog jutni: hogy Bécsben levélírással vesztegetni, az itt most különösen drága időt, nem sokkal praktikusabb eljárás, mint azon emberé volt, ki „somfa mellett, viaszfazékban főzött.“ Hanem hát nemzeti vigaszunk szerint: több is veszett Mohácsnál, — s aztán: „Én is a mit sorsom rám mért, Elszenvedem a hazámért.“

Ha az említettek után, pár vas-ipar kiálltási pavillont, melyekben Stiria szép helyet foglal el, megtekintettünk: figyelmünket, különösen a gép-csarnok érdemi meg, hol Anglia mellett, melyet az első hely ellentmondás nélkül megillet, Amerika foglal tekintélyes helyet.

A főépületen kívül foglal helyet, még az üvegfestészeti pavillon is, melyben Franciaország, Belgium, Tirol és Szászország csillognak.

A főépületen kívül van még egy másik nagy épület is, melyen „A művészet csarnoka“ — díszes név olvasható. Itt, hol a francziák olaszok, németek mellett, mi is igen szépen vagyunk képviselve, mind számra, mind műbecsre nézve, az angolok különösen az aquarelben jeleskednek. A bécsi nemzetközi kiállítás itt is fölülmulja az eddigieket, akár az új festmények számát, akár azok műbecsét tekintjük is, s ha az idők jeleit nem ismernők, csodálkoznánk, hogy legkevesebb vásárlás épen itt történt.

Ezek után bizvást beléphetünk a főépületbe, melynek rotundája eddigelő a legnagyobb földött hely széles e világon. Távol vagyok korunk ép oly egyetemes, mint indokolatlan elégtelenségétől; mániává vált korholási vágya sem tett még foglyává: azt azonban még sem, hagyhatom szó nélkül, hogy kár volt Bécsnek eredetiség után futni, s nem utánozni, a berendezést illetőleg, Párist, hol az egyenmő cikkek összehasonlító átnézete nagyon könnyűvé volt téve; míg itt vagy lehetetlen, vagy tömördek időbe kerül.

Ha többször megtörténik, hogy a sok fától nem látjuk az erdőt; itt a millió, meg millió kiállított cikkek miatt, csakugyan alig láthatjuk a

kiállítást. Nem akarom végighurcolni a szíves olvasót — feltéve, hogy követne is, — a csillogó dolgok labirintusán; mert a civilizáció egy formásító haladása ezt szükségtelenné teszi. Ha egyik ország pavillonját láttuk, a többiekét, nagygyában már képzelhetjük, annál inkább, mert a háziparra kevés tekintet volt; pedig a speciálisok, a mennyiben vannak, már csak itt vannak. Annyi az egész különbség a keresztyén Európa kiállításában, hogy egyik ország az ipar egyik, a másik a másik ágában tűnik ki valamivel a többiek fölött; hasonló viszonyok, hasonló szükségeket teremtetek. Példával illusztráljuk állításunkat. Anglia vasművei jósága és célszerűsége, Franciaország kiállított cikkei eleganciája által tűnnek ki; Olaszország szobrot, Svájc órát állított ki sokat és jót; Németország híven 1870-ben folytatott, s helyesnek bizonyult politikájához, itt is a tömeggel imponált. Ennélfogva ezeket mellőzük, hogy az európai civilizációtól elütő országok kiállításain állapodhassunk meg.

Itt van először is Törökország. Ez a politikában is „beteg ember“: a művészet- és ipar terén alig-alig teng. „Régi dicsőségünk, hol késel az éji homályban,“ mintha csak ráiratott volna. Kiállított cikkeinek tulságos cizírásgai, csak a mult dicsőség hierogliphái; a mai kor izlésének, mely a szép mellet célszerűséget is kíván, teljességgel nem felelnek meg. A birodalom különböző faju lakóit feltüntetni akaró alakok merőben kezdetlegesek. Bajazeth, Mamud meg Szolimán néperől egészen más fogalmaink voltak, mint a milyent azon alakok után alkottunk meg, melyeknek mindenike egy kis arsenált hordoz övében. Ugy látszik, ott nincsen fegyverengedélyre szükség.

Ilyenforma Persia kiállítása is. Itt, mint ott, a fejedelmek ékszerein kívül, még egy pár gazdagabb vazallus fegyverzete képezi a kiállítás fénypontját. Itt, mint ott, semmi élet, semmi üdeség, mintha penészes catakombák muniái között járnánk, melyek csak azt hirdetik, hogy volt!! nincs!!

Mily egészen más képet nyújtanak China, meg Japán eleven kiállításai, már csak az újság ingere által is. Pedig China, híven előítéletei — s az azokból folyó elzárkózottságához nem volt, s maig sem látja a kiállításnak, s épen ezért az európai udvarok consulai meg jámbor hittérítők fáradozásainak lehet köszönni, hogy a „virágok birodalma“ oly gyűjteménnyel van képviselve, mely az eddigi e neműeket jóval fölülmulja. A diadalíven, melyet China az iparpatotában összegyűlt népek tiszteletére épített, s mely egy chinai templom bejáratának utánzata, állítólag chinai classicusokból idézett feliratokkal, áthaladva: azonnal a porcellán- és selyem-kiállítások kötik le figyelmünket. Ez iparágakkal China nemcsak tekintélyes helyet foglal el a világkereskedésben, de sokkal fölül áll Európán.

A japáni osztály már sokkal gazdagabb, s azt tanulmányozva fogalmat, szerezhettünk magunknak, az eddig elzárkózott kelet egész kulturviszonyairól. Vallásuk, társadalmuk, sőt magánéletük

apróbb jelenségei is föltáruhnak előttünk. Szóval ez osztályban, a „kelő nap birodalma,“ lehetőleg minden oldalról be van mutatva. Butoraik különösen kitűnők mind csinosaság, mind célszerűség tekintetében. Filegrámműveik, faragványaik, egyéb fényűzési cikkeik, a legkényesebb európai izlésnek sem hagynak semmi kívánnivalót fenn; mit legékesszólóbban bizonyít azon tény, hogy csaknem minden portékáikat eladták.

Mindamellett, hogy a kézműipar némely ágaiban nemcsak jelesek; de egy s más tekintetben tul is szárnyalták Európát; szellemvilágukban ugyszólva semmi haladás sem látható. Tudomány, nyelv, vallás, polgári intézmények, mind a régi kerékvágásban. Egy pekingi hirlapban, mely ma az ezredik évfolyamát járja, most is épen olyan minden, mint 1000 év előtt volt.

A chinaiak szintugy, mint a japánok, egymással minden rokonságot tagadva, őslakósnak tartják magukat. Legyen igaz, vagy nem, annyi kétséghozható tény, hogy miveltségük, iparuk, s összes kulturájuk valóban ős, melyre, valamint eddig nem volt az európainak semmi befolyása, ugy jelenben sincsen.

A fentebbiekben egyet-mást a kiállításról és kiállítás alkalmából elmondva: a viszontlátásig!

S.

A polg. törv. rendt. 282. §-sa.

E §. szerint a törvényes határidő letelte után akár közvetlenül beadott akár posta útjánérkezett fellebbeztélbeadványok az első bíróság által hivatalból visszautasítandók.

E §. szerint tehát igazságszolgáltatásunkra nem csekély befolyással bír a postai rendes ügykezelés, melynek pontos volta igen gyakran egyesekre nézve az anyagi jóllétet menti meg, rendetlenségei pedig másokat föntkre jutással fenyegetnek.

A honpolgári bizalom az államintézmények iránt köteles előszeretettel viseltetik, mert bennük milliók érdekében kötelezettségszerűleg létező rendet feltételez; innen van, hogy az államkezelése alatt lévő postai correct eljárást a magán utoni közlekedésnél előbbre teszik,

Megkísértjük arról szólni, hogy a peresfelek által pósta útján az illető bírósághoz menesztett beadványok megérkezési ideje, mely időponttól határozható meg igazságosan?

E kérdés, mint minden olyan, hol az anyagi igazság nem egyszer az alakosság merev sánczai közé szorítatik, nem csekély horderővel bír.

Hogy a bíróságok székhelyein, rendszerint postaállomások is léteznek, ez mindenesetre igen előnyös azon peresfelekre nézve, kik a bíróság székhelyén nem laknak, vagy ottani ügyviselővel nem bírnak, azonban gyakori eset főleg a járásbíróknál, hogy ezek székhelye nem bir egyszersmind postaállomással?

A peresfelek, a nekik kihirdetett vagy kézbesített sérelmes bírói határozat ellen perorvoslattal kívánnak élni, melynek határideje azonban az orvoslat vagy eljárás természete szerint 3. 8. vagy 15 napra van előírva. Ők tehát mintán a bíróság székhelyén nem laknak, a záros határidők különbözéséhez képest, kellő időben intézkednek perorvoslataik beadásáról, és elküldik azokat a legközelebbi postával, kiszámítván, hogy a beadványnak a záros határidőben rendeltetése helyére kell érkeznie.

Ezt teszik a felek nem csak azért, hogy a sok keletlenység és soha meg nem térítendő költséggel járó utazást megkíméljék, hanem különösen azért is, mert teljes joguk van megbizni és követelni, hogy a postai közlekedés, az előirt időrendben megtartatni fog.

Amde ezen beadványok, részint postai zavar miatt, részint azon okból, mivela beadási napon a bíróság székhelyétől távol van, vagy igen sokszor azért is, mivel a postaállomással nem bíró bíróság a közelében eső postaállomásra hetenkén kétszer, háromszor küld a hozzá érkezett levelek után, miket pedig a peresfélnek tudnia hatalmában egy általában nem áll, gyakran elkéssetten vezetnek be az iktató könyvbe, s mint elkéssetten érkezettek, rendesen vissza is utasítottak. Már most kérdjük: hogyily okok miatt elkéssetten beérkezett beadványok visszautasítása jogos és igazságos-e?

Nem szándékunk czimul irt 282-ik §-ust ez alkalommal élesebb bonczkés alá venni, bár annak megváltoztatása, igénytelen nézetünk szerint, szinte égető szükség; nem vonatkozunk ezuttal a dologjog szerzés véggetti beadványokra sem, melyeknek beadási ideje casuisticus jelentőségű, hanem röviden csak azon záros határidőket érintjük, melyeknél a postai elkésés, a törvényben jogvesztéssel határozottan megjelölve nincsenek, melyeknek: a zálogelsőbbségi igény vagy tulajdoni keresetek az igazolási, eskütételi és egyéb ehhez hasonló kérelmek.

A mai igazságszolgáltatásnak nem lehet s nem is ezélja már az, hogy a szoros alaktság palástjába burkolódzék, ez ely mind inkább utat tör s perrendtartásunkban is hangsulyozva van (108. 117. §): de nem is lehet egy törvénynek ezélja, valakit sujtani oly véletlenséggért, minek az illető legtávolabbról sem okozója; hivatkozunk e részben elvileg a polg. törv. rendt. 306 §-ára. De épen ezen elvi indokokból kiindulva, ellene kell mondanunk, minden oly bírói határozat helyességének, mely az illető beadványt tekintet nélkül a postai feladás ideje s a távolság mekkoraságára, mint elkéssetten visszautasítja.

Mert ha jogunk van bizni a törvény oltalmát reclamáló állam intézményben, — akkor jogunk van követelhetni azt is, hogy azon államintézmény — rendkívüli viszonyok kivételével — érdekeinket védelmezze is, — s miután a netaláni postai rendtelenség, vagy pedig a postán küldött beadványoknak, az illető bírói személy helyben nem léte, vagy pedig épen rendetlen utánnézése miatt érkezése, az imént érintett rendkívüli viszonyok közé épen nem sorolhatók, önként következik, hogy az oly elkéssetnek látszó beadványok is, kellő időben beadottakul fogadtassanak el.

TÁRCSA.

Az ivóvizről.

Víz és só az a két anyag, melyet az ember a szervesetlen természetből közvetlenül vesz magába, s mely változatlanul megy vérébe át. A vizet nehezen nélkülözzük, hiánya sokkal gyorsabban válik egészségünkre nézve károsossá, mint az eledelké. A mint a tiszta víz élvezete testünk életvidorságát nagy mértékben segíti elő, ugy a tisztátalan s nevezetesen szerves anyagokkal telített viz különféle betegségek és járványok okozója lehet. „Bár nem ismerjük a hagymáz- és cholera-járványok okát és feltételeit: annyi még is áll, hogy a szerves anyagokkal fertőztetett viz használatát, valamint a nedves és rothadásban levő terményekkel fertőztetett helyiségekben való tartózkodás e járványok terjedését elősegeti, — más szóval az egyéni organismust a méreg fölvételére hajlandóvá teszi. A hagymázról épen ki van mutatva, hogy számos esetben egyenesen az ivóviznek tulajdonítható e betegség föllépése.“ (Wartha.) Nem csekély fontosságú feladat tehát ugy az egyes emberre, mint egész közösségekre nézve a jó ivóvizről való gondoskodás, mely egyes helyeken a népesség növekedésével — főleg a nagy városokban — egyikévé válhatik a legnehezebb dolgoknak. De a viz nemcsak közönséges italul, hanem igen sok betegségben hatalmas gyógyszerül is szolgál, s nevezetesen külső használatát napjainkban a gyógyászat egyik terjedelmes ágává lett. Gyógyhatását főleg bizonyos ásványanyagok nevelik, a melyek igen sok, részint gyógyitalul, részint gyógyfürdőül szolgáló forrásban — az u. n. ásványvizekben — nagyobb mennyiségben jönek elő.

E kis bevezető átnézet is kétségkívül már eléggé föltűnteti azon sokféle viszonyt, a melyben az ember a vízhez áll, és egyszersmind igazolásul szolgálhat számunkra, midőn azt az emberhez való legfontosabb viszonyában —

A törvény e szigorán adott esetekben enyhíteni bíróságaink vannak hivatva.

Ép most van egy eset szőnyegen, hol egyik közeli járásbíróság a postai rendetlen járást tekintetbe nem véve, egy eskütételi kérést a polg. törv. rendt. 182. §-án alapítottan visszautasított.

E végzés ellen semmiségi panaszt mozdítva elő, abban a n. méltóságú kir. Curia, mint semmisítőszéknek 9139 1871. számú határozatában kimondott azon elvre is hivatkozunk, mely szerint a postai rendtelenség folytán elkésések, az illető panaszló hátrányára nem szolgálhatnak.

Igaz, hogy most érintett curiai döntvényben közölt eset, mely szerint az igény kereset a levélborítékra irt bírósági székhely helyett egy másikra vitetett, s ezen vándorlás közben feltel a záros 15 nap — kiválóan szembeszökő s talán ritkán is történik meg, amde a jogfolytonosság követelte szükségesség, általában elismerni azt, miszerint a posta evidens mullasztásai a peresfeleket jogorvoslatiuk használhatóságától meg nem foszthatják, különösen azért sem, mert nem minden oly mulasztás hozható igazolással helyre, és pedig nemcsak a törvényről fogva, hanem még gyakrabban azon egyszerű okból sem, mivel az illető sokszor csak hónapok mulva értesül beadványa elkéséséről, a mikor aztán, ha csak a levélboríték különös véletlenből az iratok közt meg nem őriztetik, a rövid határidő miatt a semmiségi panasz sem használ.

A polg. törv. rendt. 252. §-a.

Bizonyos ügyben egyik fél pervesztessé válván. az ügyvéd költsége és munkadíja a polg. törv. rendt. 252. §-a értelmében, saját fele ellenében megállapított.

Az ügyvéd a megállapított összeget keveselvén, az első bíróság ítélete ellen felebbezéssel élt.

Ezen jogorvoslat alkalmazásánál azonban, azon hibát követte el, hogy a felebbezést a fél- és nem saját nevében adta be.

Ez általa kérelem képzelhetőleg szerfelett vizássa vált, mert e szerint ugy tűnt fel, miként a fél az tartja sérelmesnek, hogy ügyvédjének költségei s munkadíja saját maga ellenében kelletlenül kisebb összegben állapítottak meg, s azt kérte, hogy a megállapított összeg saját terhére fölemeltessék.

Ily visszás körülmények között a másodbíróság felebbező ügyvéd kívánságát nem teljesíthette s a felebbezés forma hiány miatt visszautasított.

Az ügyvéd azon nézetből indult ki, hogy miután

mint a természetnek legközönségesebb italul szolgáló terményét, mint ivóvizet — az alábbiakban, legnagyobb részint Pfaff erlageni tanárnak a vizről irt munkája nyomán, ismertetni akarjuk.

Az ember ivóvizét három uton nyeri, s három ut, bár mennyire különbözőnek tűnik is föl, alapjában véve egyre vihető vissza: a légkörre. A természetes források, a kútak és a mesterséges források vagy u. n. artézi-kútak végelemzésben mind a légkör vizgőzéből nyerik vizüket.

Az ember először, és pedig huzamos időn át kétségen kívül a forrásokból vagy azok folytatása — folyókból kapta ivóvizét. A meleg, vízszegény és mind untalan kiapadó forrásokkal bíró tartományokban a szükség csakhamar megtanította az embert arra, hogy a vizet megűjtse cisternákba, vagy a földben levő természetes vizgyülvényeket fölkutassa, és a nagyobb folyamok közelében a véletlen bizonyosan már korán rávezette a földalatti víztömegekre, szóval a kutásásra. Jelenleg Európa magasabban civilizált országaiban az emberek tulnyomó száma kútakból elégíti ki vizszükségletét; főleg a nagyobb városokról áll ez, melyek közül csak nagyon kevésben találunk természetes forrásokat, ugy, hogy nem egy közülük vízvezetéshez kénytelen folyamodni, a vidékén levő forrásokból vizet vezetni be. A legtöbb város folyó mellett fekszik, s az ilyennek földje mind alkalmas kút ásásra és ezen uton legkönnyebben juthat vízhez.

A kútak vizét a légköri viz és a szomszédos folyamok vagy a föld bennsőjében levő vizgyülvények szolgáltatják. Amaz a talaj felületén át jut beléjük, emezeknek vize pedig oldal-uton, a nélkül, hogy a földtalaj felületrétegein kellene áthatolnia. Némely kútát azonban csakis légköri — közvetlenül a föld felületrétegein leszivárgó — viz táplál. Ebből foly ki, hogy a kútak létrehozatala és fennmaradásának két multhatatlanul szükséges föltétele van: egyik, hogy a föld felületrétegei likacsosak legyenek, a vizet magukon átbocsássák, — másik, hogy ezen felületrétegeken fölül tömött földtömegek legyenek, me-

felebbezési joggal csak a peres felek bírnak, ez az ügyvéd részére saját fele ellenében megállapított költségek és munkadíj iránti határozatra is kiterjed, mint a mely a perben hozott határozatnak csak kiegészítő részét képezi.

Ez azonban legalább is téves felfogás, mert a díj megállapítás iránti határozat egészen más jogviszonyt tárgyal, mint az perbeli vitás kérdés érdemében hozott határozat, s a felek is mások itt, mint ott.

A perben hozott érdemleges határozatnak a fél és alperes közötti jogviszony, ellenben a határozat díj megállapításairánti részének az ügyvéd és saját fele közti jogviszony szolgál alapul, ott felperes a követelő alperes ellenében, itt pedig az ügyvéd a követelő saját fele ellenében.

Miként az alperes nem élhet perorvoslattal felperesért és helyette, ép oly keyéssé adhat be folyamodást a megállapítás kérdésében a fél azon ügyvéd nevében, kinek részére a díjak a fél ellenében megállapítottak.

Ezekből az következik, hogy míg a perrendtartásnak előirt §-a meg nem változtatik, ily esetben az ügyvédnek saját nevében kell a törvényben engedélyezett jogorvoslattal élnie.

Igaz, hogy ez ufon is merülhetnek fel anomáliák.

Anomalia az, hogy ugyan azon egy perben más is élhet perorvoslattal, mint a perbeli felek és egész más kérdésben, mint a pertárgya.

Továbbá visszás lehet az, hogy a fél ezen határozatról a bíróság részéről nem is értesítettik, mert a perben hozott határozat megbízott ügyvédje előtt hirdettetik ki, a fél tehát azon alkalmatól, hogy a határozat ellen ő is perorvoslattal élhesen, egyenesen megfosztatik.

Visszás az, hogy a másodbíróság a megállapított díjakkal meg nem elégedő ügyvéd folyamodása folytán oly határozatot felülvizsgáljon, mely a fél meghallgatása nélkül hozatott s így arról annak tudomása sincs.

Végül visszás az, hogy oly esetben, midőn a peresfelek az érdemleges határozatban megnyugosznak, a díjak kérdésében közbevetett jogorvoslat folytán a végrehajtás, az iratok felterjesztése miatt késleltessék. *)

Ezen anomáliák hiányos törvényeinknek természetes következményei. Azok csak e §. gyökeres megváltoztatása által szüntethetők meg.

Az ügyvédi rendtartás iránti javaslatban e hiány pótlását nem látjuk; ajánljuk a körülményt annak idejében a törvényhozás és szakközönség figyelmébe.

*) Sokban egyetértünk felhozott visszasságokra nézve ezikk irt ural, azonban azt, hogy incidentális — nem a per meritumában hozott végzés eleni perorvoslat, a különben jogerőre emelkedett ítélet végrehajtását akadályozná, a polg. törv. rendt. 345. §-a. e pontja alapján kétségbe vonjuk.

lyek a hozzájuk leszivárgott vizet meggyűjtsék és fönn tartassák. Itt ezen tömött földtömegeken meggyűlő viz alkotja az u. n. talajvizet, melynek a közegésségre való nagy befolyása, rendkívüli fontossága újabb időben, főleg Pattenkofer müncheni állattanár vizsgálataiból derült ki.

Ha oly mélyen ásunk le a földbe, hogy ezen föld alatti vizgyülvényt elérjük és ugy falazzuk ki a kiásott kútát, hogy feneke mélyebbre essék, mint a talajviz állása; akkor ennek a kút alján egybe kell gyűlnie és azon természettani törvény szerint, hogy a különböző tágas közlekedő csövekben — melyeket fennforgó esetben a kútgödör és a földtalaj likacsai képeznek — a folyóságok egyenlő magasan állanak, annyira emelkednie, hogy a kútban a viz tükre és azon kívül a földben a talajviz állása egyenlő magas legyen. A kut viztükrének állásából tehát mindig megtudhatjuk egyszersmind a földben levő talajviz állását is. S miután a kutviz felülete azon felülethez képest, melyen a talajviz szétlerjed, végtelen kicsi, ezért a viznek a kútból való kiszivattyúzása a földben levő vízállásra alig van némi befolyással. Minél likacsosabb a földtalaj, annál észrevehetőbb a víz apadása a kutban, midőn azt huzamosan szivattyuzzuk; de még a szilárdabb, a víz szivárgását valamivel inkább akadályozó földben, pl. nagyon finom fővényben vagy fővénykőben is rövid idő alatt helyreáll a sok szivattyúzás után megapadott vízállás. Különösen a folyamok völgyekben, melyeknek vizét a folyam táplálja — föltéve, hogy a viztartó talajréteg mélyebben fekszik, mint a folyam medre — oly nagy a víz todulása, hogy a legbővebb vizű kútakat lehet előállítani. Sok helyen föllábnyi széles kúteső is elég, ha azt a talajviz állásánál kevéssel alább ássuk, arra, hogy bővizű szivattyús kútunk legyen. Ezen egyszerű módon készítették maguknak az utolsó amerikai háboruban pár óra alatt az északi államok sergei nagyon bővizű kútakat táboraikban.

(Folyt. köv.)

M.-Vásárhelyt, 1873. október 12.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Tudva azt, hogy a vezetése alatt levő „Székely Hirlap“ a közhasznú tapasztalatok és ismeretek közlésére bár ki előtt nyitva áll, bátor vagyok én is a tisztelt szerkesztő urhoz azon kéréssel járulni, szíveskednék becses lapjában számomra is egy pár hasábnyi tért engedni a végett, hogy a bécsi világtárlaton szerzett tapasztalataimat, összekötve a mult évben külföldön tett utazásomban szerzett tapasztalataimmal, szerény jegyzetekben a tisztelt olvasó közönség előtt bemutathassam, s egyszersmind hálámat fejezhessem ki azok iránt, kik nékem ezen tapasztalatok megszerzésére anyagilag segédkezet nyújtattak.

A mult évben főtanfelügyelő Fülep Albert ur ajánlatára a Cultus ministeriumtól kormány segedelemben részesültem, mit egy magános jelentésben, melyet utazásomról tettem. a Nagyméltóságú oktatásügyi ministeriumnak meg is köszöntem. De számtalan elfoglaltságom miatt nem tehettem közzé nyilvánosan, mivel kezdetleges iskolánk időmet meglehetősen igénybe vette, egyfelől tudva a bécsi világkiállítás közel lété, vártam erre is, hogy a különféle helyiségeken szerzett ismereteimet, az itt láthatókkal összehasonlíthassam, és így alkothassak magamnak legalább fogalmat a valóról és látszatról.

Én ezen várakozásomban nem is csalódtam ez alkalommal, mert láttam a világtárlatot is. Kedves városunk képviselő testületének köszönhetem, hogy a világtárlati bizottságtól a közkiállítás megtekintetésére segélypénzül leküldött anyagi segélyben is részesültem, miért az igen tisztelt képviselő testület fogadja legforróbb hála nyilatkozatomat. Nem tudok fényes orációban mondani köszönetet a tisztelt képviselő testületnek azon bizalmáért, melylyel engem megtisztelt az által, hogy épen a tanügy érdekében méltónak talált a világtárlatra küldeni; hanem ha isten éltet és tere lesz kedves városom kebelében működésemmek, meg fogom köszönni bizalmát abban, a mi a polgárságra nézve legüdvösebb lesz és a mi meg fog látszani a maradékban, az unokákban, de megfogom köszönni kedves városom gyermekeinek korszerű tanításában és nevelésében; mire nézve ha előmben nem sodortatnak áttörhetlen akadályok; ígérem kedves városom polgárainak, hogy gyermekei tanításával és nevelésével egy ezekre kedyyel és hivatással működő nemzet nap-számosa fog mindig lankadást nem ismerő szorgalommal és buzgósággal foglalkozni. Szemem előtt tartván mindig, hogy „a betű megöl“ és ne csak tanítsunk, hanem neveljünk is.

Ezeket előre bocsátva, lássunk feladatunkhoz: A mult év július havában látogattam meg a pesti polgári fiu- és leányiskolákat. Ezen iskolák meglátogatása teljes gyönyörűségemre szolgáltak. Tudva a kezdeti nehézségeit, melyekkel én is épen küzdöttem, s látva még is a tanerők szép számát és taneszközök meglehetősen és czélszerű mennyiségét, mi időt ezeknek megismerésére fordítottam, igazán nem tartottam elveszettnek.

A pesti polgári fiu iskolában 1870. november 3-án kezdődtek meg az előadások. Tervezve úgyvolt, hogy egyszerre két osztálylyal nyílják meg. De miután a második osztályra oly kevesen jelentkeztek, hogy az előadás kezdetekor alig volt egy pár növendék, a második osztály beszünttetett és csak egy osztálylyal indultak utnak.

De a növendékek kevés száma nem rettentette vissza a pesti képviselő testületet ezen új intézet biztos jövője felől, legelőbb is ellátta az intézetet tanerővel, őt rendes és őt segéd tanár működött már az 1870—71. tanévben alig 28—30 növendék körül. És ez igen figyelemre méltó főképp olyan városok és helyiségekre nézve, melyek a népnevelési iskoláknál épen a tanerőkben kívánnak legtakarékosabbak lenni. Ha a tanító igen sok tárggyal van elhalmozva, igen természetes, hogy az mindig a növendékek rovására történik, mert a sok tárgyból külön-külön kevés óra is sokra megyen, ami tanítót teljesen elfoglalja és az egyes tárgyakból nem képes a növendékeknek anynyi órát adni, mennyi azon tárgy megértetéséhez és ki-merítéséhez szükséges lenne. A pesti polgári fiu iskolánál a tanári testület már az 1870—71. tanév végén következő egyéneket mutatja be: Baller Mátyás, egyszersmind igazgató, Ujházy Ferencz, Halász Gyula, Volf György és Borbás Vincze rendes tanárokat. Leiméter Sebestyén, Szvóky Antal, Manheimer V. Frigyes, Sárváry László és Witlinger János segédtanárokat. Tehát nem úgy, mint igen sok helyt, hogy ha egy osztálylyal indulnak utnak, egy tanárt, — ha kettővel két tanárt válasszanak, s általában arra ügyeljenek, hogy csak annyi tanár legyen, a hány osztály van. Pesten azt igen bölcsen értették, hogy azt még kivánni is képtelenség volna, hogy egy tanár sikerrel hetenkint annyi órát taníthasson a népiskoláknál,

a hány óra egy osztályra esik. Mert hogy a tanítás a népiskoláknál mily fáradságos, azt csak az tudja, ki benne van.

Eltudva azt, hogy a pesti polgári iskoláknál a padok még csak a régi szerkezetűek, de a melyek tudomásom szerint csak ideiglenesek, mint a melyek a már régebben létezett elemi iskolák maradványai, a pesti képviselő testület a taneszközök beszerzésénél sem volt szűkmarku, mi már az első évben látható volt abból, hogy vegytani-, természettani-, terményrajzi-, földrajzi és mértani tárgyak igen szép számmal voltak meg az új intézetnek, valamint a könyvtár hasznos könyvekben meglehetősen szép számot mutatott fel magyar-, német és francia nyelveken.

Általában a pesti polgári fiu iskoláról elmondhatom, hogy jó vezérei és fegyverei voltak elegendő számmal, midőn a népnevelés mezején a polgári osztály gyermekeivel sikra szállott a műveletlenség- és tudatlanság ellen. A főváros, mint egyebekben, úgy ezen a polgári osztálynak tudományt és műveltséget adó új intézet felállításában is elég szép példát adott a nemzetnek. Bár sok követőre találta!

(Folyt köv.)

Mi hír külföldön?

— Franciaország. Közelebbi számunkban említettük volt az öreg Thiers nagy feltűnést okozott nyilatkozatát. Broglie herczeg, azon hatás ellensúlyozása végett jónak látta szintén nyilatkozni. E nyilatkozat csak a sajtóban keltett figyelmet: de a clericalis lapok hidegen nyilatkoznak róla. A köztársaságiak a királyság védbeszédének tartják. A „Journ. des Deb.“ szerint, inkább tett a beszéd, mint egyéb. Broglie herczeg hiszi, hogy a nemzet soha sem fog oly kormányt támogatni, mely a modern társadalom elveivel ellentétben áll. Tovább így folytatja: „Honnan veszi a nyugodt optimismust? Mi nem tudjuk és ringathatjuk magunkat oly csalódásban, mint ő. Május 24-én nagy zajjal hirdették nekünk, hogy Franciaország politikai intézményei változást szenvedni nem fognak, most pedig azt mondják, feledjük el ez intézményeket! Az ilyen embereknek természetesen nem sokat hisz a közvélemény s Broglie beszéde egyetlen egy pro-selitát sem szerzett Chambord grófnak. A royalisták bizalma és diadalörme az utolsó napokban egyáltalán csökkent. Nemcsak Thiers levele, hanem különösen az, hogy a praetendus, a ki a zászló kérdésében nem akar engedni, dobott váratlan nehézséget a restauratio megvalósítása elé. Chambord gróf makacsul ragaszkodik családi jelvényeihez: az alkotmányos monarchia hívei pedig nem mernek a három színű zászló nélkül az ország elé lépni, mert tudják, hogy a tricolor feloldozása az 1789-ki elvek és vívmányok feloldozását jelenti.

Mig tehát a zászlókérdés el nem intéztetik, addig a royalisták nem számíthatnak többségre, mert a jobb-közép eddigi magatartása és nyilatkozatai szerint semmi áron sem fogja a fehér zászlót elfogadni. Ez esetben csakugyan igaza lehet Gambettának, ki legközelebb kijelenté, hogy a restauratio nem számolhat többségre a nemzetgyűlésben. Mi azonban azt nem hihetjük, hogy Chambord gróf, ha sarokba szorítják, meg nem alkudnék a körülményekkel s pártja óhajait figyelembe nem venné. — Ha tehát a köztársaságiak Chambord gróf makacsságába vetik bizalmukat, nagyon elszámíthatják magukat s igen kellemetlenül fognak nem sokára csalatkozni.

— Spanyolország, 7-iki hírek szerint: a kormány serei nagy győzedelmet nyertek a karlisták fölért Naveirra tartományban, hol a vesztesfél többet vesztett 200 fogolynál. Carthagena előtti sereg is folyvást erősítéseket nyer. Hiszik, hogy addig megis történta tenger felőli elzárólása.

— A pápa e hó 5-ikén, egy nálla tisztelgő küldöttségnek ismét nagyobb beszédet tartott. Fájdalmat fejezvé ki, azon üldöztetések fölött, melyekkel az egyház néhol illetetik: oda nyilatkozott, hogy a mérsékelt hitetlenek ép oly veszélyesek, mint a szenvedélyes eretnek. Azután sajnálatát fejezi ki a fölött, hogy „nehány éjszakai kormány“ püspöki jogokat bitorolva, a gonosz papokat megjutalmazza, a jókat üldözi. Rosszalja azt is, hogy az olasz kormány közegészségi szempontból a lelki-üdvösségre hasznos (?) bucsujárásokat betiltotta, az erkölcsiségre pedig oly veszélyes színházi előadásokat megengedi. Közelebből távirat érkezett volna Franciaországból, mely szerint több előkellő francia azt tanácsolja: hogy miután francia pártfogásra nem számíthat, béküljön ki az olasz királylyal. Ez kétség kívül okos megalkuvás lenne a körülmények exigenciájával; de azért nem következik, hogy meg is történjék.

Felhívás.

A mióta a kegyes tanítórend megkezdte városunk sikeres működését, a halál anyala több ízben ellátogatott házához, onnan is elszólítván egy egy fáradt munkást a megérdemelt nyugalomra.

De ha ellátogatunk közös nyughelyünkre, a sirkert-be, fájdalom hiába keressük ama derék férfiak nyughelyét, a kiknek az ifjú nemzedék nagy része köszöni szellemi kiképezetésének alapjait; hogy többet ne említsék: Ki

mutatja meg ma a néhai Szláv József sirját: pedig nem oly rég kísértük ki.

Most ismét elhunyt egyike azoknak a derekaknak, a kik lemondva a világ javairól és élvezeteiről, a hivatottság egész odaadásával szentelték életüket az ifjuság nevelésének és tanításának.

Raffay Nep. János atya nincs többé!

Az élő nemzedék nem fogja ugyan elfelejteni közös kedves tanítóját; de Raffay megérdemelte, hogy az utókor is emlékezzék meg róla. Ezért bátorodom felszólítani a néhai kedves öreg tisztelőit, hogy kiki tehetsége szerint járuljon fillérével, hogy Raffaynak, a kit ma adunk vissza közös anyánknak, a földnek, sirhantjára, egy szerény, de állandó siremléket emeljünk!

A szíves adományok egybegyűjtésére felkérem t. Korbuly Bogdán urat, a kinek kezébe még ma adom át magam szerény járulékomat.

Nem szerényletség ösztönzött e felszólításra, hanem az az őszinte ragaszkodás, a melylyel viseltetem a néhaihoz. Legyen az én szavam a csemetyűszó, a mely áldozatra hi.

Kolozsvárt, october 13-kán. 1873.

Finály Henrik.

Mi hír városunkban?

— A báró Radák Ádámné ő nagysága által a maros-vásárhelyi „jótékony nőegylet“ javára kijátszás végett ajándékozott tárgyaknak f. hó 5-én tartott táncvigalom alkalmával kihuzott nyerő számai: 184. 781. 384. 638. 105. 603. 84. 415. 776. 739. 693. 699. 766. 578. 637. 521. 426. 709. 841. 756. 715. 218. 741. 564. 509. 164. 777. 757. 667. 765. 714. 203. 227. 839. 810. 240. 216. 412. 188. 684. 704. 681. 706. 94. 288. 243. 749. 631. 322. 576. 565. 245. 328. 653. 224. 690. 176. 456. 763. 357. 530. 632. 352. 92. 674. 752. 17. 722. 537. 663. 559. 219. 11. 443. 229. 494. 340. 396. 785. 248. 333. 124. 104. 473. 861. 453. 635. 651. 813. 316. 98. 590. 169. 297. 743. 403. 305. 36. 336. 701. 807. 2. 481. 800. 294. 427. 3. 545. 99. 737. 101. 731. 419. 148. 666. 527. 512. 499. 129. 588. 158. 64. 467. 454. 552. 149. 238. 445. 625. 167. 736. 299. 500. 113. 344. 132. 677. 71. 647. 408. 464. 195. 292. 556. 639. 189. 220. 463. 204. 484. 819. 431. 860. 830. 604. 636. 414. 186. 718. 221. 495. 49. 391. 423. 611. 581. 160. 771. 77. 28. 74. 206. 417. 689. 159. 356. 290. 210. 493. 121. 669. 779. 523. 312. 695. 727. 151. 790. 865. 492. 263. 368. 150. 165. 694. 755. 712. 178. 213. 668. 758. 543. 602. 392. 269. 112. 123. 452. 516. 702. 170. 223. 111. 846. 277. 459. 698. 672. 282. 175. 202. 641. 212. 506. 563. 700. 676. 375. 441. 139. 816. 536. 217. 671. 513. 656. 330. 53. 480. 745. 726. 621. 716. 489. 633. 155. 697. 446. 562. 232. 16. 724. 179. 398. 54. 120. 185. 72. 413. 402. 404. 207. 83. 235. 708. 307. 490. 407. 401. 823. 685. 255. 234. 293. 732. 705. 10. 719. 5. 668. 571. 97. 774. 607. 561. 662. 37. 725. 386. 276. 788. 268. 131. 335. 740. 281. 425. 648. 323. 119. 566. 67. 683. 519. 440. 348. 773. 707. 833. 673. 181. 449. 8. 25. 270. 296. A nyereményeket átvehetni gr. Toldalagi István ő nagyságánál.

— Városunk ügyefogyott szegényei nagy hálával vannak lekötelezve b. Radák Ádámné ő nagysága emberszeretetének. A nyereményekből álló dus ajándék, melyet a nemes báróné a helyi nőegylet rendelkezésére bocsátott a lóversenyek alkalmával megtartott bálban — hirszerint — hétszáz trtnál többet jövedelmezett. A szegények és mindnyájunk áldása kísérje a jóságban kifogyhatatlan nemes báróné lépteit.

— A vidéki gazdaközönséget egy irodalmi vállalatra figyelmeztetjük, mely novemberben kezdve a Legrády testvérek bizományában, Budapesten megjelen. Célja, reformálni a hazai gazdaságot; odahatni, hogy gazdáink az állattenyésztésre fektessék a főszűrt, mert ez jövedelmezőbb s nincs annyira kitéve az elemi csapásoknak, mint a gabonatermelés. Nevezett kiadóhivatalban két gazdasági folyóirat jelenik meg novemberben kezdve, az egyik: „Földmívelési Érdekeink“ szerkeszti Máday Izidor, megjelenik hetenként egyszer, hétfőn egy iven, egész évre 6 frt, november és december hóra 1 frt előfizetési díjjal. A második „Falusi Gazda“ Máday Izidor vezérlete mellett szerkeszti, Giróky Ferencz. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én egy-egy kis iven. Előfizetési díj az 1874-iki egész évre, 2 frt. félére 1 frt. A kik a jövőévre előfizetnek az ez évi novemberi és decemberi számokat ingyen kapják.

— A „Budapesti Rejtelmek“ második füzeté is beküldetett szerkesztőségünkhöz. E füzet a regényhez kötött reményeket és várakozást csak fokozza. Az életből merített jellemekkel találkozunk, előadása jeles; ujjolag ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Dürüczkölő.

Csávolszky „a mi a baloldon történik“ című röpirata a magukat jól olvasztató olvasmányok közé tartozik. Az olvasó végéhez érve következő reflexióval teszi le

HIRDETMÉNYEK.

kezebből: ez szép! És mi adja neki a szépséget? A meggyőződés őszinte hangja, mert tagadni nem lehet, mikép az őnérdéken felül emelkedett, őszinte meggyőződés hangjában van valami szép, valami lebhűvölő. Hanem, ha azt kérjük magunktól, hogy olyan igaz is, mint a minő szép? tagadólag kell rázni fejünket. Kárhoztatni Ghy-czyt, Csernátonit azért, hogy elvégre kijózanodtak, hogy a kiegyezési törvény ostromlásával felhagytak, s azt a hazára nézve üdvösnek találják, szemrehányásokat tenni Tiszának azért, mert Csernátonit oltalmába veszi, épen annyi: mint neheztelni a gyümölcsre azért, hogy az érés stadiumában sejtjei közt a savanyt cukorrá, a fanyarságot zamattá nemesíté. Mi azon csudálkozunk, miért kellett Csernátoninak hat év múlva jőni e gondolatra, mért kellett nekie hat éven keresztül oly keményen ostromolni azt az intézményt, mely megnyitotta számára a hazatérhetés útját, mely nélkül talán ma is könnyel áztatva enné a száműzetés keserű kenyerét. Csávolszki röpirata szép, de nem igaz. Jóakarátát és lelkesedését csak elpazarolja. Mig a mechanikai erőt is sajnáljuk, ha minden haszon és eredmény nélkül önmagát fölemészttve működik, megnyíval sajnálандóbb az önmagát fölemésztt szellemi erő. Évek múlva, midőn szerző fiatal hevessege áldásos meleggé hűlepszik, midőn az eszmék agyában a cukrosodás procesusán átmennek: önzetlen jóakarata hasznos szolgálatokat tehet a hazának, most nincs semmi köszönet benne.

* * *

A városi iskolaszék úgy viseli magát a polgári iskolával szemben, mintha nem is volnának meghozva az iskolatörvények. Jeleztük a mult alkalommal, hogy elhúzáván az igazgatótól a törvény által rendelt fizetést: az igazgatót lemondásra kényszerítették, (mit mond erre tanfelügyelő ur, van-e joga az iskolaszéknek a minster által megerősített igazgatót ily furfangosan kijátszani szerény állásából?) az üresedésbe jött igazgatóságot egy laicus vállaira tette hát az iskolaszék, a ki ingyen ajánlotta fel szolgálatát (erre meg a józan ész adjon feleletet: hogy lehet-e egy iskolának igazgatója más, mint az illető iskolának valamelyik tanára?) Törökországban talán van reá példa, hogy a gazdatisztet, a ki nagyon jól ért a marhatenyésztéshez: megteszik iskolaigazgatónak — de a civilizált országokban bizonyára nincs.

* * *

S hogyan gyakorolja ingyen az igazgató ur új tisztét? Egy ukázt ad a növendék kezébe a polgáriskola tanáraihoz, melyben lakonikus rövidséggel meg van írva, hogy ez s ez a fiatal tanuló ebbe és ebbe az osztályba beirandó. Mint a prefektus megparancsolja a számtartónak: hogy azt a kicsépett gabonát ebbe, meg ebbe a hámbárba kell betölteni. Szeretnők tudni, hogy minő mértéket használ a gyermekek fölvetelésében. Mi így képzeljük a dolgot: előveszi zsebéből czolstokkját, reáilleszti a növendék fölére, s ha üti a mértéket: beküldi a polgáriskolába. Az iskolai törvény nem így rendeli a fölvetelt; határozottan megszabja: hogy a polgári iskolába csak azon növendékek vétethetnek fel, kik végezték a négy elemi osztályt s erről jó bizonyítványt mutatnak be, vagy fölveteli vizsgát állanak ki a polgári iskola rendes tanárai előtt. Hanem minek a törvény? nagy férfiakat az nem korlátozhat. A görög bölcs azon állítása: hogy a törvény olyan, mint a pókháló, megfogja az apró legyeket, de a nagy dongók keresztültörnek rajta, — napjainkban is igaz. Tanfelügyelő ur, az iskolaszék nagy dongóival szemben talán segítségére jöhetne az iskolatörvény gyenge pókhálójának.

Bécsi tőzsdei árkelet

(Okt. 14.)

5% metallique	68.20
5% nemz. államkölesön	72.50
1860. államkötvény	100.—
Bankrészvény	953.—
Hitelrészvény	215.—
London	112.85
Ezüst	107.80
Arany	5.51
Napoleon arany	9.06
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	74.—
" " " temesi	72.—
" " " erdélyi	73.—
" " " horvát-slavon	75.—

Felelős szerkesztő MENTOVICH FERENCZ.

Főmunkatárs és a jogirész vezetője: Kuti Albert.

(80)

10—*

Legujabb törvénykezési és gazdasági munkák.

Kaphatók Wittich J. könyvkereskedésében Maros-Vásárhelyt.

Adótörvények és szabályok gyűjteménye,

községek s különösen jegyzők számára
irta: Till Antal ára 1 frt 20 kr.

A Telekkönyvi Rendtartás.

és az erre vonatkozó törvények és rendeletek magyarázata tekintettel Erdélyre
irta Ziliinszky Imre. Ára 2 frt 40 kr.

Az új szolgabírói hivatal.

kézikönyve

megyei tisztviselők, ügyvédek, jegyzők, és községi előjárók használatára. Ára 2 frt,

Birtokrendezési eljárás

az ország erdélyi részében ára 40 kr.
Kolozsmegye-gyalui egyesbirája által

a községi előjáróságok részére kiadott

UTASÍTÁS

községi bíróságokhoz utasított ügyek tárgyalása és kezelése tárgyában.

mintákkal,

Ára 20 kr. — Postánküldve 26 kr.

Törvényezikk a községek rendezéséről Ára 40 kr.

1873-ik évi országgyűlési törv. cikkek 1-ső füzet 50 kr.

Magyarország és Erdély bírósági szerkezete és helyközségeinek legujabb bírósági felosztása, ára 1 frt 20 kr.

Függelék a köztörvényhatóságok, községek és az első folyamodású bíróságok rendezésére vonatkozó törvények és k. ministeri rendeletek gyűjteménye. Egybeillesztette Szeniczzei Gusztáv, ára 70 kr.

Mezei gazda népszerű vezérkönyve, a mostani viszonyokhoz alkalmazva. Irtá: Galgóczi Károly.

I. rész általános földmívelés, ára 80 kr.

II. rész az állattenyésztés, ára 80 kr.

Kertészeti kézikönyve, utasítás a konyha kertészet, virágmívelés és gyümölcs tenyésztés körében, a legujabb kufkút után, irták Galgóczi K. és Farkas M. 80 kr.

Magyar méhészkönyv, vagy utasítás a sikeres méh tenyésztésre. Irtá: dr. Farkas Mihály. 50 kr.

Ügyes Mari, a kis konyhakertész, oktatás a zöldségtermesztésben, 50 kr.

Juhtenyésztés és gyapjuismeret, a juhbetegségek ismeretével és gyógyításmódjával, 50 kr.

Gyakorlati és elméleti sertés tenyésztés. A magyar gazda közönség használatára: Irták: Dely Mátyás és Mihály. 50 kr.

Apró majorság, vagy a baromfi-tenyésztés czél-szerű módja számos fametszettel. 50 kr.

A boglyár gyümölcsök, u. m. ribizke, kösmeite (egres), málna, szeder, eper, borbolya, afonya, boroka, szőlő, füge és granát alma, czél-szerű és jövedelmező termesztése. Különös tekintettel a szőlőlugas művelésre. 50 kr.

A dinnye tenyésztés foglalatja és a legjelesebb honi és külföldi csemege fajok ismertetése, irta Dr. Farkas Mihály számos ábrával, ára 50 kr.

A fatenyésztés, olvasókönyv népiskolák használatára. irta: Lukács Sándor, ára 40 kr.

Az új bélyeg- és illetéki törvény, a miniszteri utasításokkal, ára 40 kr.

1872-ik Törvények gyűjteménye. Hivatalos 8-adét kiadás 1 frt 20 kr, zsebkadás 1 frt 20 kr.

Magyarországban és Erdélyben hatályban lévő egyenes adókra, ezek kivetésére és behajtására vonatkozó törvények, s szokások gyűjteménye. Összeszedte Szeniczzei Gusztáv. Ára 1 frt 60 kr.

A bélyeg- és jogilletékek, valamint a bélyegdíjak iránti törvény és szabályok legujabb szerkezete. Összeszedte Szeniczzei Gusztáv. Ára 2 frt.

Törvény és községek rendezéséről. Magyar ázó jegyzetekkel. Nyolczadrét-kiadás. Ára 1 példánynak 40 kr.

Telekkönyvi oktató.

Irtá Ürmösy Boldizsár Ferencz.
2-ik javított kiadás. Ára 80 kr.

Községi Kalauz

vezérkönyv község- és körjegyzők, községbirák, előjárók, s képviselők használatára.

Számos jegyzetekkel és gyakorlati irománypéldákkal, 2-ik a legujabb rendeletekkel bővített kiadás. Irtá: Tóth Lajos. Ára 4 frt.

Magyar Önügyvéd,

gyakorlati tanácsadó és utmutató a polgári életben előforduló jogügyletek elintézésére, jogügyleteken tárgyzó okiratok és beadványok magyar és német szüvegű iromány példával ellátva, minden osztálybeliek használatára. Ára 2 frt 40 kr.

Irtá. Tóth Lajos.

Községi közigazgatás, vagyonkezelés és számadások kézikönyve

Irtá: Till Antal.

2-ik javított kiadás.

Ára 2 frt 50 kr.

A m. k. belügyminisztertől, a jegyzői szigorlatra készülőknek ajánlva.

Gazdasági lotenyésztés, pályamű, irta: Tompa Béla, számos ábrával, ára 1 frt.

Az ügyes szakácsnő, legczél-szerűbben leirt főzés-mesterség középosztályu magyar konyhák számára 40 kr.

Legujabb és megpróbáltabb magyar szakácskönyv, utmutató 1044 legjobb ízű étel főzésért. Irtá. Németh Zsuzsa. 80 kr.

Állatgyógyászat, hasznos házi állataink betegségeinek megismertetése és gyógyítása. Irták: Eisenmayer és Göbe, 80 kr.

Kalauz a gyümölcsfa ültetés és nyesés körül. Irtá: Kovács Zs. Ára 1 frt.

A trágyakezelés, népszerű kézikönyve. Irtá Konecsey Kálmán. Ára 50 kr.

A váltógazdaság, vagy az okszerű mezőgazdaszat és falusi háztartás alapelvei. Koszoruzott pályamű. Irtá: Mártonffy Zsigmond: 1 frt.

Gazdasági kis tükör a falusi ifjuság számára tandij és olvasó könyvül. Ára 50 kr.

A szarvasmarha, ennek fajta és külemtana, fogisméje, tenyésztése, takarmányozása, hizlalása, stb. stb. betegségei és gyógyításuk. Irtá: Engelbrecht Károly. Számos eredeti ábrával, 3 fr.

Általános baromorvoslasi könyv. Irtá: Dr. Wágenfeld. 81 külön ábrával. Ára 2 forint 60 krajczár.

Koronás szőlőművelés, Irtá Báthi Gábor, ábrákkal 30 kr.